

Bij Halderberge begint de communicatie Jan Renkema

Column in Management en Bestuur, oktober 2002

Goed nieuws op het overheidscommunicatiefront!

Twee verzilverde toetsenborden kunnen terstond worden uitgereikt. Een aan de gemeente Halderberge die bij monde van burgemeester A. Osterloh de moed had om te zeggen dat een brief uit Den Haag te moeilijk was. En een aan de Afdeling Inspectie van Verkeer en Waterstaat die bij monde van voorlichtster V. de Kort onmiddellijk de ernst van het communicatiedelict toegaf, en direct een nieuwe, wel begrijpelijke brief opstelde.

Waarschijnlijk is u dit alles ontgaan, omdat de media vinden dat ander nieuws belangrijker is. Daarom ben ik heel blij dat ik het belang ervan alsnog kan uitleggen. Eerst even de achtergrond. Boven West-Brabant vliegen nogal wat militaire vliegtuigen en sportvliegtuigen, met daartussendoor ook nog lesvliegtuigjes. Groot was de schrik toen, in december 1999, boven Etten-Leur een Piper en een F-16 in botsing kwamen. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat reageerde alert – dat wil zeggen in een brief van 20 juni 2002 – met de presentatie van een programma gericht op het voorkomen van botsingen in de lucht. Die brief was indrukwekkend. Wat vindt u bijvoorbeeld van deze maatregel?

De verplichting tot het gebruik van radio en transponder voor alle gemotoriseerd burgerluchtverkeer en transponder voor alle vluchten in luchtruimklasse G boven 1200 ft AMSL.

Heel doordacht, zou ik zeggen, vooral omdat door ‘gemotoriseerd’ duidelijk is aangegeven dat zweefvliegers buiten luchtruimklasse G van deze verplichting gevrijwaard zijn? Ook veelzeggend was de slotzin:

"Het awareness programma zal sneller dan voorzien ter hand worden genomen door nu alvast te beginnen met een mailing aan de KNVvL, AOPA, NVL en de vliegclubs over de gewijzigde transponder- en radioverplichtingen."

Wij mogen de gemeente Halderberge driedubbel dankbaar zijn voor het onbegrip dat de gewone burger uit valse schaamte voor eigen onwetendheid nooit durft tonen. Driedubbel? Ja. Ten eerste, omdat een burgemeester zoiets doet, een burgemeester die in zijn ambtelijk apparaat toch wel iemand zal hebben die kan natrekken of met KNVvl misschien de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor de Luchtvaart is bedoeld. Ook dan hoeft je zo'n brief dus niet te accepteren.

Ten tweede, omdat uit de reactie op de weigering blijkt dat er een brief verstuurd is die alleen bij vliegers en luchtverkeersinstanties terecht had moeten komen. Kennelijk was deze moeilijke tekst een kwestie van de verkeerde doelgroep.

Ten derde, omdat uit de herschreven brief blijkt dat diezelfde technische informatie helemaal niet nodig was voor een algemeen publiek.

Ambtenaren die op schrijfcursus gaan, zouden het origineel en de herschrijving als lesmateriaal moeten krijgen. Dan zouden ze zien dat de herschrijving veel korter is en geen enkele technische term bevat. Dan zouden ze ook zien dat begrijpelijk schrijven meer is dan een moeilijk woordje vervangen of de zinsbouw ietwat vereenvoudigen. Hier slechts één voorbeeld.

a) Het verbod voor militaire jachtvliegtuigen om lager te vliegen dan 1200 ft AMSL in luchtruimklasse G, behalve in de gepubliceerde laagvliegroutes (van kracht sinds december 2001).

b) Militaire jachtvliegtuigen met een hoge snelheid mogen tot een vlieghoogte van 365 meter (1200 voet) niet vliegen in ongecontroleerd luchtruim waar ook luchtverkeer met een veel lagere snelheid vliegt.

Hulde aan Verkeer en Waterstaat, waar de fout ruiterlijk is erkend. Wel heb ik nog een klein probleem. In de originele brief staan ook zinnen die ik als geïnteresseerde taalgebruiker niet graag had willen missen. Als deze scheiding tussen leken-brieven en deskundigen-brieven strikt wordt doorgevoerd, kan ik mijn verzameling 'bureaucratees' niet meer uitbreiden. In het origineel stond een prachtige zin over de noodzaak om als piloot bij elkaar uit de buurt te blijven, of liever over een maatregel om een 'uitdiepende actie' (ook zo'n vondst!) te starten om dit te bereiken. Van deze mededeling is in de herschrijving zeer terecht niets terug te vinden. Maar de formulering wil ik voortaan wel graag gebruiken als een collega, een buurman of een jongere tegen mij zegt dat hij een ander niet meer kan luchten of zien. Dan zal ik met dank aan V&W deze persoon adviseren een uitdiepende actie te starten 'op het vlak van laterale-, verticale, en/of tijdseparatie'. Bij de ambtenaar die dit heeft verzonnen wil uw taalverkeersleider dicht in de buurt blijven.